

מלכים ב (פרק כה)

(כא) ויהי אתם מלך בבל וימיתם בברכה בארץ חמת ויגל יהודה מעל אדמתו:

(כב) והעם הנשאר בארץ יהודה אשר השאיר נבוכדנאצר מלך בבל ויפקד עליהם את גדליהו בן אחיקם בן שפן: פ

ירמיהו (פרק מ)

(א) הדבר אשר הנה אל ירמיהו מאת ה' אחר שלח אתו נבונצדן רב טבחים מן הרמה בקחתו אתו והוא אסור באזקים בתוך כל גלות ירושלים ויהודה המגלים בבלה:

(ב) ויקח רב טבחים לירמיהו ויאמר אליו ה' אלהיך דבר את הרעה הזאת אל המקום הזה:

(ג) ויבא ויעש ה' באשר דבר כי חטאתם לה' ולא שמעתם בקולו והיה לכם דבר הדבר הזה:

(ד) ועתה הנה פתחתה היום מן האזקים אשר על ידך אם טוב בעיניך לבוא אתי בבל בא ואשים את עיני עליך ואם רע בעיניך לבוא אתי בבל תדל ראה כל הארץ לפניך אל טוב ואל הישר בעיניך ללכת שמה לה:

(ה) ועודנו לא ישוב ושבך אל גדליה בן אחיקם בן שפן אשר הפקיד מלך בבל בערי יהודה ושב אתו בתוך העם או אל כל השר בעיניך ללכת לה וימן לו רב טבחים ארחה ומשאית וישלחהו:

(ו) ויבא ירמיהו אל גדליה בן אחיקם המצפתה וישב אתו בתוך העם הנשארים בארץ: ס

(ז) וישמעו כל שרי החילים אשר בשדה המה ואנשיהם כי הפקיד מלך בבל את גדליהו בן אחיקם בארץ וכי הפקיד אתו אנשים ונשים וטף ומדלת הארץ מאשר לא הגלו בבלה:

(ח) ויבאו אל גדליה המצפתה וישמעאל בן נתניה ויוחנן בן יוחנן ויחנן בן גרם וישריה בן מנחמת ובני עופי עיפי הנטפתי ויזניהו בן המעכתי המה ואנשיהם:

(ט) וישבע להם גדליהו בן אחיקם בן שפן ולאנשיהם לאמר אל תיראו מעבוד הפשדים שבו בארץ ועבדו את מלך בבל וייטב לכם:

(י) ואני הנני יושב במצפה לעמד לפני הפשדים אשר יבאו אלינו ואתם אספו יין וקנין ושמן ושמו בכליכם וישבו בעריכם אשר תפשתם:

(יא) וגם כל היהודים אשר במואב ובבני עמון ובבאדום ואשר בכל הארצות שמעו כי נתן מלך בבל שארית ליהודה וכי הפקיד עליהם את גדליהו בן אחיקם בן שפן:

(יב) וישבו כל היהודים מכל המקומות אשר נדחו שם ויבאו ארץ יהודה אל גדליהו המצפתה ויאספו יין וקנין הרבה מאד:

(יג) ויחנן בן גרם וכל שרי החילים אשר בשדה באו אל גדליהו המצפתה:

(יד) ויאמרו אליו הודע תדע כי בעלים מלך בבל עמון שלח את ישמעאל בן נתניה להכתה נפש ולא האמין להם גדליהו בן אחיקם:

(טו) ויחנן בן גרם אמר אל גדליהו בסתר במצפה לאמר אלהי נא ואפה את ישמעאל בן נתניה ואיש לא ידע למה יכפה נפש ונפצו כל יהודה הנקבצים אליך ואבדה שארית יהודה:

(טז) ויאמר גדליהו בן אחיקם אל יחנן בן גרם אל תעש מעשה את הדבר הזה כי שקר אתה דבר אל ישמעאל: ס

ירמיהו (פרק מא)

(א) ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מצרע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליהו בן אחיקם המצפתה ויאכלו שם לחם יחדו במצפה:

(ב) ויקם ישמעאל בן נתניה ועשרת האנשים אשר היו אתו ויכו את גדליהו בן אחיקם בן שפן בהרב ויקמת אתו אשר הפקיד מלך בבל בארץ:

(ג) ואת כל היהודים אשר היו אתו את גדליהו במצפה ואת הפשדים אשר נמצאו שם את אנשי המלחמה הכה ישמעאל:

(ד) ויהי ביום השני להמית את גדליהו ואיש לא ידע:

(ה) ויבאו אנשים משכם משלח ומשמרון שמנים איש מגלתי זמן וקרעי בגדים ומתגנדים ומנחה ולבונה בינדם להביא בית ה':

(ו) ויצא ישמעאל בן נתניה לקראתם מן המצפה הלך הלך ובכה ויהי כפגש אתם ויאמר אליהם באו אל גדליהו בן אחיקם: ס

(ז) ויהי כבואם אל תוך העיר וישחטם ישמעאל אל תוך הבור הוא והאנשים אשר אתו:

(ח) ועשרה אנשים נמצאו כם ויאמרו אל ישמעאל אל תמתנו כי יש לנו מטמנים בשדה חטים וישערים ושמן ודבש ויחדל ולא המיתם בתוך אחיהם:

(ט) והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל פגרי האנשים אשר הכה ביד גדליהו הוא אשר עשה המלך אסא מפני בעשא מלך ישראל אתו מלא ישמעאל בן נתניהו חללים:

(י) וישב ישמעאל את כל שארית העם אשר במצפה את בנות המלך ואת כל העם הנשארים במצפה אשר הפקיד נבון־אדון רב טבחים את גדליהו בן אחיקם וישבם ישמעאל בן נתניה וילך לעבר אל בני עמון: ס
 (יא) וישמע יוחנן בן קרח וכל שרי החילים אשר אתו את כל הרעה אשר עשה ישמעאל בן נתניה:
 (יב) ויקחו את כל האנשים וילכו להלחם עם ישמעאל בן נתניה וימצאו אתו אל מים רבים אשר בגבעון:
 (יג) ויהי פראות כל העם אשר את ישמעאל את יוחנן בן קרח ואת כל שרי החילים אשר אתו וישמחו:
 (יד) ויסבו כל העם אשר שבה ישמעאל מן המצפה וישבו וילכו אל יוחנן בן קרח:
 (טו) וישמעאל בן נתניה נמלט בשמנה אנשים מפני יוחנן וילך אל בני עמון: ס
 (טז) וישח יוחנן בן קרח וכל שרי החילים אשר אתו את כל שארית העם אשר השיב מאת ישמעאל בן נתניה מן המצפה אחר הבה את גדליה בן אחיקם גברים אנשי המלחמה ונשים ושר וסרסים אשר השיב מגבעון:
 (יז) וילכו וישבו בגרות כמוהם כמנהגם אשר אצל בית לחם ללכת לבוא מצרים:
 (יח) מפני הפשדים כי יראו מפניהם כי הבה ישמעאל בן נתניה את גדליהו בן אחיקם אשר הפקיד מלך בבל בארץ: ס

הלכות תעניות (פרק ה הלכה ב)

ואלו הן יום א שלישי בתשרי שבו נהרג גדליה בן אחיקם ונכבית גחלת ישראל הנשארה וסיבב להתם גלותם...

תחנון

הושיענו למען שמך. צורנו מלכנו וגואלנו: חוסה ה' על עמך ואל תתן נחלתך לתרפה למשל בם גוים. למה יאמרו בעמים איה אלהיהם:

יואל (פרק ב)

(טז) אספו עם קדשו קהל קבצו זקנים אספו עוללים וינקי שדים יצא חתן מקדרו וכלה מחפתה:
 (יז) בין האולם ולמזבח יכפו הכהנים משרתי ה' ויאמרו חוסה ה' על עמך ואל תתן נחלתך לתרפה למשל בם גוים למה יאמרו בעמים איה אלהיהם:
 (יח) ויקנא ה' לארצו ויחמל על עמו:

בית יוסף אורח חיים (סימן תקסא)

א הרואה ערי ישראל בחורבן אומר על הראשונה שרואה ערי קדשך היו מדבר (ישעי' סד ט) וקורע. מימרא דרבי אלעזר בפרק אלו מגלחין (מו"ק כו.) אלא ששם כתוב ערי יהודה וכך הם דברי כל הפוסקים וגם רבינו כתב כן בטור יורה דעה סימן ש"מ (רצב:) וערי ישראל דכתב הכא לאו דוקא וכן המנהג שלא לקרוע אלא על ערי יהודה דוקא (וקיימא לן) [וקשה לי] דכיון דבגמרא מייתי לה מדכתיב (ירמיה מא ה) ויבאו אנשים משכם משילו ומשמרון מגולחזי זקן וקרועי בגדים הוה ליה למימר דעל כל ערי ישראל קורעין דהא הני עירות ערי ישראל הם ולא ערי יהודה ושמא יש לומר דהני לא קרעו בגדיהם עד שראו המצפה שהיה מערי יהודה. והאי ערי יהודה בחורבן דקאמר דהיינו שהן חרבות ואין בהן ישוב כלל אבל אם יש בהן ישוב אף על פי שהן בידי גויים היה נראה לכאורה דאין צריך לקרוע ואפשר דכל שהן בידי גויים אף על פי שיש בהן ישוב בחורבן מיקרי וכן עיקר:

מגן אברהם (שם)

א בחורבן - אף על פי שיושבין בהן ישראל כיון שהאומות מושלים עליהם מקרי חורבן: